

Laboratoria innowacji w rozwoju kompetencji nauczycieli pedagogiki specjalnej i osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Projekt nr.: 2014-1-PL01-KA202-003428

SCENARIUSZ

Podstawowe informacje

Instytucja	Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej
Data	04.2017
Grupa docelowa	<p>Studenci kierunku Pedagogika specjalna, specjalność Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną, studia pierwszego stopnia.</p> <p>Przedmiot: Wybrane zagadnienia terapii zachowań problemowych</p> <p>Po ukończeniu studiów I stopnia na tej specjalności student:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Posiada umiejętność posługiwania się interdyscyplinarną wiedzą dotyczącą prawidłowości rozwojowych człowieka, odchyleń i ograniczeń psychicznych i społecznych. 2. Zna możliwości edukacyjne, rehabilitacyjne i terapeutycznych osób z niepełnosprawnością intelektualną. 3. Potrafi rozpoznać i samodzielnie rozwiązać problemy edukacyjne i rehabilitacyjne osób z niepełnosprawnością intelektualną. 4. Uzyskał wiedzę w zakresie metodyki nauczania, wychowania, opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością intelektualną. 5. Potrafi opracować i realizować programy zajęć edukacyjno-terapeutycznych z uwzględnieniem wieku i stopnia niepełnosprawności intelektualnej osoby. 6. Posiada umiejętność udzielania konsultacji i instruktażu rodzicom osoby z niepełnosprawnością intelektualną. 7. Posiada zaawansowaną wiedzę dotyczącą problematyki osób z niepełnosprawnością intelektualną, a także wykształconą postawę szacunku dla człowieka i wrażliwości na jego potrzeby.
Liczba uczestników	20 (2 grupy po 10 osób)
W jaki sposób grupa docelowa jest związana z osobami o specjalnych potrzebach edukacyjnych / z niepełnosprawnością?	<p>Student studiów I stopnia na specjalności Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną posiada przygotowanie pedagogiczne i kwalifikacje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. NAUCZYCIELA w przedszkolach specjalnych dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, w podstawowych szkołach specjalnych dla osób z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym, w szkołach podstawowych specjalnych

	<p>dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim na I etapie edukacji i w świetlicy, w ośrodkach rehabilitacyjno-edukacyjno-wychowawczych;</p> <p>2. NAUCZYCIELA WSPIERAJĄCEGO w przedszkolach (oddziałach) integracyjnych, w szkołach podstawowych integracyjnych.</p> <p>3. TERAPEUTY-PEDAGOGA SPECJALNEGO w ośrodkach wczesnej interwencji i poradniach rehabilitacyjnych.</p>
<p>Krótkie uzasadnienie, do czego taka grupa wykorzysta scenariusz i jakie korzyści przyniesie jej skorzystanie z i-Laba</p>	<p>Skonstruowany arkusz obserwacji zachowań jest przydatny w weryfikacji zachowań problemowych podopiecznych w przyszłej pracy zawodowej. Wzbogaca studenta o umiejętność analizy zachowania w różnych sytuacjach społecznych, pozwala wnikliwie ocenić częstotliwość i charakter obserwowanych zachowań trudnych. Student nauczy się oceniać możliwe przyczyny i okoliczności występowania zachowań niepożądanych, a tym samym dostosować swoje zachowanie względem podopiecznego o trudnościach behawioralnych. I-Lab dzięki burzy mózgów pozwoli na szybkie uwzględnienie w arkuszu znacznej ilości szczegółowych zachowań dziecka i sytuacji społecznych, w których mogą wystąpić zachowania trudne.</p>

Krótką prezentacją i-Laba

<p>Czym jest i-Lab?</p>	<p>i-Lab jest metodą, która odzwierciedla synergię kilku komponentów, takich jak designerskie otoczenie, działania stymulujące kreatywność, odpowiednie wyposażenie czy dostęp do komputerów z oprogramowaniem Virtual Brainstorming (VBS).</p> <p>i-Lab uwzględnia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - inspirujące środowisko uczenia się – jest to wyjątkowe miejsce, w którym grupa osób może spotkać się, by razem odkrywać i rozwijać swoje myślenie. Charakteryzuje się nietypowym projektem wystroju pomieszczenia i obecnością multimediiów. - technologię – Laboratorium jest wyposażone w odpowiedni sprzęt komputerowy, który wykorzystuje specjalne oprogramowanie Virtual Brainstorm (VBS). - techniki moderacji – techniki społeczne mające na celu pobudzenie kreatywności, motywacji i dynamiki grupowej. <p>Połączenie tych trzech komponentów zachęca ludzi do efektywnej pracy, odkrywania i rozwijania myślenia, udziału we wspólnych działaniach, co może przyspieszyć proces myślenia i tworzenia.</p>
<p>Opis i charakterystyka i-Laba</p>	<p>Laboratorium Innowacji jest miejscem, w którym wydzielone są dwie strefy: strefa relaksu oraz strefa pracy. Obie części są ze sobą ściśle związane, co zapewnia łatwy dostęp z jednej do drugiej. Nietypowe wyposażenie pomieszczenia odgrywa komplementarną rolę w stosunku</p>

	<p>do części relaksu i pracy, zapewniając stymulację i wygodę dla użytkowników i-Laba. W strefie relaksu można prowadzić część warsztatową sesji, ukierunkowaną na rozwój twórczego myślenia. W strefie pracy prowadzona jest komputerowa burza mózgów. Zarówno kolory jak i cały design tworzą aurę niezwykłości i ukierunkowane są na pobudzanie kreatywności. Całość pomieszczenia jest zaprojektowana w oparciu o metaforę, która ma dodatkowo wspierać proces myślenia.</p>
<p>Czym jest oprogramowanie VBS i dlaczego jest takie ważne?</p>	<p>Oprogramowanie Virtual Brainstorming (VBS) jest przykładem adaptacji metody burzy mózgów ukierunkowanej na grupowe myślenie twórcze do aplikacji internetowej. Jest ono nieodłącznym komponentem Laboratorium Innowacji, który technicznie wspiera proces burzy mózgów (zbieranie pomysłów, ich ocenianie, raport zbiorczy). Ubranie burzy mózgów w ramy systemu informatycznego stwarza możliwość wydajniejszej organizacji procesu uczenia się, co przejawia się w efektywniejszym pozyskiwaniu i zarządzaniu pomysłami. Pozwala to na eliminację trudności związanych z prowadzeniem tradycyjnej burzy mózgów. Oprogramowanie jest dostępne dla osób niedowidzących i niewidomych.</p>

Scenariusz

Numer scenariusza	PL-011
Tytuł scenariusza	Arkusze obserwacji zachowania się dziecka w środowisku szkolnym
Obszar	Pedagogika specjalna, edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną, terapia zachowań problemowych
Opis scenariusza	Scenariusz opiera się na prezentacji rodzajów zachowań problemowych i wybranych arkuszy obserwacji, sposobów pomiaru zachowań. Po zadaniach integrujących grupę, w teoretycznym wprowadzeniu moderator sesji zapoznaje uczestników z budową i zawartością wybranych narzędzi. W części ćwiczeniowej studenci wspólnie koncentrują się na utworzeniu arkusza obserwacji zachowań dziecka z uwzględnieniem kluczowych obszarów funkcjonowania dziecka. Zwieńczeniem pracy jest odczyt zawartości narzędzia i jego krytyczna analiza.

Proces dydaktyczny

Cele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie z wybranymi narzędziami obserwacyjnymi i ich budową. 2. Umiejętne wyznaczenie obszarów obserwacji zachowań trudnych dziecka i określenie konkretnych zachowań wymagających obserwacji. 3. Aktywna współpraca i skoncentrowanie na zadaniu wszystkich uczestników sesji, budowanie umiejętności współpracy w grupie. 4. Konstrukcja wyczerpującego arkusza obserwacyjnego przez studentów.
-------------	--

	5. Zdolność samodzielnej prezentacji materiału i jego oceny.
Krótki opis procesu dydaktycznego	<p>Wprowadzenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przedstawienie idei i-Laba oraz jego podstawowych założeń. 2. Przedstawienie celów podejmowanych działań. 3. Realizacja icebreakerów służących pogłębieniu poznania grupy oraz rozbudzeniu kreatywnego myślenia (patrz poniżej w tabeli: icebreakers). 4. Wprowadzenie w problematykę sesji – podział zachowań problemowych (przykre dla innych, agresywne, autoagresywne, destrukcyjne, zakłócające), pomiar zachowań trudnych (częstotliwość, intensywność, czas trwania), charakterystyka inwentarza PAS i Arkusza zachowania się ucznia B. Markowskiej. <p>Część właściwa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prezentacja i analiza budowy wybranych narzędzi obserwacyjnych. 2. Propozycje sytuacji szkolnych, elementów zajęć, predyspozycji indywidualnych i obszarów funkcjonowania dziecka, podczas których można w środowisku szkolnym poddać analizie zachowanie dziecka – burza mózgów, wybór 4-5 głównych zakresów tematycznych, na jakie można podzielić arkusz obserwacji. 3. Pogadanka. Jeden ze studentów zapisuje na tablicy wybrane główne kategorie w arkuszu obserwacyjnym. Mogą to być np. Relacje z rówieśnikami, Stosunek do nauczyciela, Podejście do nauki w szkole, Zachowanie w sytuacji problemowej itp. Do każdej kategorii grupa wspólnie proponuje aspekty poddawane obserwacji, np. do kategorii „Relacje z rówieśnikami” możemy poddać obserwacji twierdzenie „Zgodnie pracuje podczas zadań grupowych”. 4. Uwzględniając wytyczne prowadzącego grupa konstruuje arkusz oceny zachowania dziecka w środowisku szkolnym. <p>Zakończenie:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Odczyt zawartości utworzonego arkusza obserwacji. 2. Wspólna krytyczna analiza treści, ewentualne propozycje modyfikacji w budowie i zawartości narzędzia.
Metody	Prezentacja, dyskusja, ćwiczenia praktyczne, metody aktywizujące (burza mózgów), metoda aktywnego debriefingu
Funkcje metod dydaktycznych	<ul style="list-style-type: none"> - Zapoznanie studentów z materiałem dydaktycznym. - Aktywne uczestnictwo w zajęciach. - Sumienne wypełnianie powierzonego ćwiczenia. - Ocena wykonanej pracy.

Metody i pomoce zastosowane w czasie wdrażania scenariusza

Icebreakers (tytuł, krótki opis, link)	Story starters – prowadzący dysponuje kartkami z napisanymi zdaniem wstępu, np. „ Pewnego razu...”, „ Najgłupsza rzecz, jaką zrobiłem...”, „Jeśli
---	--

	<p>moje życie byłoby książką nosiłoby tytuł...” itp. Uczestnicy losują po jednym zdaniu wstępu i od niego mają zacząć opowiadanie krótkiej historii. Grupa na końcu głosuje na najciekawszą opowieść.</p> <p>Name aerobics – uczestnicy stoją w kole. Prowadzący przedstawia się wykonując przy tym unikalny gest. Prosi uczestnika, aby powtórzył jego imię wraz z gestem i dodał swoje i swój unikalny gest. Kolejni uczestnicy powtarzają imiona wszystkich poprzednich wraz z gestami i dodają swoje imię z gestem.</p> <p>Who am I? – prowadzący przykleja każdemu z uczestników kartkę z imieniem jakiejś znanej wszystkim postaci, bohatera, aktora, sławy. Uczestnik zadając pozostałym pytania zamknięte z możliwą odpowiedzią „tak” lub „nie” musi zgadnąć, jaka postać znalazła się na jego czole.</p>
Materiały i pomoce dydaktyczne (co jest potrzebne)	Kartki z nazwami sławnych postaci, kartki ze zdaniami wstępu, prezentacja z arkuszami obserwacyjnymi, czyste kartki, długopisy
Inne techniki (tytuł, krótki opis, link, zalecenia)	Techniki wizualizacyjne (ekspozycja arkuszy obserwacyjnych)

Korzyści dla uczestników

Jak pracować indywidualnie (krótki opis)?	<p>Przy zadaniach indywidualnych zaleca się następujące modyfikacje w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uszkodzenia wzroku – można zapewnić dostępność powiększalników, lup, treść zajęć w alfabecie Braille’a, student powinien mieć możliwość nagrywania na dyktafon przebiegu zajęć, - uszkodzenia słuchu – można rozważyć wykorzystanie w i-Lab pętli indukcyjnej, zapewnić miejsce w sali umożliwiające obserwowanie ruchu ust mówcy, dobrze, gdyby prowadzący znał podstawowe gesty języka migowego lub miał przygotowaną kartkę z opisanym dla studenta przebiegiem zajęć, - trudności motorycznych – w „części komputerowej” laboratorium można zastosować większą klawiaturę z nakładką na klawisze, należy zapewnić swobodny przejazd do miejsca pracy na wózku, - problemów komunikacyjnych – student może prezentować swoją pracę w formie prezentacji multimedialnej uwzględniając pisemnie swoje spostrzeżenia na temat zawartości arkusza.
Jak pracować z grupą (krótki opis)?	<p>Przy zadaniach grupowych zaleca się następujące modyfikacje w przypadku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uszkodzenia wzroku – icebreakery powinny koncentrować się na zadaniach werbalnych. - Uszkodzenia słuchu – zabawy słowne mogą przybrać formę pisemną, warto skoncentrować się na zadaniach opartych na gestach,

	<p>a studentów niedostępujących zapewnić bliższy dostęp do źródła dźwięku i możliwość pełnej obserwacji przebiegu zajęć</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trudności motorycznych- warto zapewnić przestrzeń tak, aby student mógł swobodnie się przemieszczać. - Problemów komunikacyjnych- wszelkie pytania, wątpliwości mogą być kierowane pisemnie, można użyć oprogramowania odczytującego zapisaną treść.
--	---

Rezultaty

Osiągnięte cele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grupa wykonała zadanie poprawnie. 2. Studenci przyswoili wiedzę o zachowaniach problemowych, sposobie ich pomiaru i obserwacji. 3. Każdy z uczestników miał możliwość wypowiedzi i aktywnego działania podczas zajęć. 4. Praca z przyjaznej atmosferze z zastosowaniem różnych form wyrazu.
Karty pracy (jeżeli zostały użyte)	Brak

Scenariusz jest rezultatem projektu:

***Laboratoria innowacji w rozwoju kompetencji nauczycieli pedagogiki specjalnej
i osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi***

Projekt realizowany w ramach programu „Erasmus+”

Akcja KA2 – Współpraca na rzecz innowacji i dobrych praktyk

Partnerstwa Strategiczne na rzecz kształcenia i szkoleń zawodowych

Nr projektu: 2014-1-PL01-KA202-003428

Komisja Europejska oraz Narodowa Agencja Programu Erasmus+ nie ponoszą odpowiedzialności za umieszczoną w publikacji zawartość merytoryczną.